

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 19.06.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunto Väylävirastolle maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista

TRE:3097/08.01.02/2024

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Liikenneinsinööri Heljä Aarnikko, puh. 040 806 4917, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan Väylävirastolle oheinen lausunto.

Perustelut

Väylävirasto on pyytänyt lausuntoa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivityksessä esitetyn vaihtoehdon vaikutuksista. Lausuntoa on pyydetty 4.7.2024 mennessä.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 34 §:n perusteella apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Taustaa

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys. Väyläviraston ohje koskee vain maantieverkkoa, eli taajama-alueiden katuverkon nopeusrajoituksista päättävät kaupungit ja kunnat kuten tähänkin asti. Ohje ei myöskään ota kantaa yksittäisten tieosuuksien nopeusrajoitukseen, vaan ELY-keskukset toimeenpanevat ohjekokonaisuutta määrittäessään nopeusrajoituksia tiekohtaisesti.

Valtakunnallisessa liikenneturvallisuusstrategiassa Väylävirastolle on vastuutettu maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys (nykyinen vuodelta 2009) ja ns. Ruotsin mallin tarkastelu. Ruotsissa teillä, joilla on 100 km/h nopeusrajoitus, ajosuunnat on erotettu fyysisesti toisistaan esimerkiksi keskikaiteella. Ruotsin malli, jossa 100 km/h sallittaisiin vain sellaisilla yksiajorataisilla teillä, joilla ajosuunnat on rakenteellisesti erotettu, on vahvasti nollavisiota tukeva.

Ohjetyössä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen.

Tampereen kaupungin lausunto

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 19.06.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan (aikataulut, matkat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Maakuntakeskuksen saavutettavuus alle 60 minuutissa heikkenee hieman, mutta kohdentuu hyvin pieneen väestömäärään. 30 minuutin saavutettavuuteen muutoksella ei ole vaikutuksia.

Tampereen ja sitä lähinnä olevien maakuntakeskusten välisessä liikenteessä matka-aikavaikutukset ovat melko pieniä, alle 40 s (Pori ja Lahti) Jyväskylän suuntaa lukuun ottamatta. Hämeenlinnan suuntaan muutoksia matka-aikoihin ei ole. Jyväskylän suunnassa matka-ajan kasvuksi on arvioitu 1 minuutti 45 sekuntia ja tällä osuudella tarvitaan pikaisesti toimenpiteitä, joiden avulla 100 km/h nopeustaso pystyttäisiin pääosin säilyttämään.

Muistiossa on esitetty, että nopeusrajoitusmuutos parantaa hieman lähiliikkumisen mahdollisuuksia muutosjaksoilla. Väittäminen ei ole uskottava, koska jalankulkijan tai pyöräilijän kuolemanriskiin törmäystilanteessa nopeusrajoituksen muutoksella 100 ->80 km/h ei ole mitään vaikutusta eikä oletettavasti edes koettuun turvallisuuden tunteeseen.

Muistiossa viitataan myös taajamien 30 km/h nopeusrajoitusten lisäämiseen. Tampereen kaupunki on toteuttanut laajan nopeusrajoitusuudistuksen, jonka myötä kaikille asuinalueille toteutettiin aluerajoitus 30 km/h. Aluerajoituksen muutoksen ensisijaisena tavoitteena oli parantaa kävelyn ja pyöräilyn turvallisuutta.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Nopeusrajoitusperiaatteiden yhtenäistäminen valtakunnallisesti on kannatettavaa.

Nopeusrajoitusten muutoksella ei kuitenkaan voida korvata toteuttamista odottavia investointihankkeita kuten valtatie 9 välillä Alasjärvi-Suinula.

Nopeusrajoituksen muutos soveltuu hyvin turvallisuuden parantamistoimenpiteenä kohteisiin, joihin ei ole käynnissä muuta merkittävämpää parantamissuunnittelua. Nopeusrajoitusten muutosta voidaan käyttää toteuttamista odottamassa olevien investointihankkeiden kohdalla väliaikaisena edullisena pikatoimenpiteenä.

Kohtaamisonnettomuuksissa kuoleman todennäköisyys on 100 km/h törmäysnopeudella noin 90 %, ja 80 km/h noin 30 %.

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 19.06.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Nopeusrajoitusmuutoksen turvallisuusvaikutus on merkittävä kuolemanriskin näkökulmasta.

Taustaselvityksessä "Tarkastelu nopeusrajoitusten vaikutuksista maantieverkolla" on viittaus tutkimustuloksiin, joiden mukaan nopeusrajoituksen laskiessa 20 km/h, liikennevirran keskinopeus laskee todellisuudessa noin 7 km/h. Lisäksi tutkimustulosten mukaan nopeusrajoituksen laskemisella on yleensä suurempi vaikutus keskinopeuteen kuin sen nostamisella. Pelkkä nopeusrajoitusmerkkien muuttaminen ei siten laske todellisia ajonopeuksia 20 km/h, jolloin täyttää turvallisuusvaikutusta ei saavuteta. Nopeusrajoitusmuutoksen tueksi on tarpeen toteuttaa automaattivalvontaa riskialttiilla, vilkasliikenteisimmillä maanteilla.

Automaattivalvonnan lisäämistä tukee myös todennäköinen ajonopeuksien hajonnan kasvu, mikä lisää vaarallisten ohitusten lisääntymisen riskiä.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Maanteiden ehdotetut nopeusrajoitusmuutokset tukevat hyvin valtakunnallisen liikennejärjestelmän tavoitteita turvallinen, toimiva ja kestävä.

Tampereen kaupunkiseudun kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelman (2023) yhtenä tavoitteena on "Autoilu on vastuullista ja turvallista". Tampereen kaupunkiseudulla tavoitellaan henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän vähentämistä:

- Vuonna 2030 enintään 157 henkilövahinko-onnettomuutta
- Vuonna 2050 enintään 89 henkilövahinko-onnettomuutta, joista nolla kuolemia.

Tampereen seudulla viimeisen viiden vuoden aikana maanteillä tapahtuneista henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 55 % tapahtui pääväylillä. Pääväylillä nopeusrajoitukset ja liikennemäärät ovat usein muuta tie- ja katuverkkoa suuremmat, joten myös onnettomuuden riski ja vakavuus ovat suurempia. Pääväylille tehtävät liikenneturvallisuustoimenpiteet ovat usein tästä syystä myös tehokkaita vaikuttaen suurten liikkujamäärien turvallisuuteen.

Nopeusrajoitusmuutoksilla saavutettava onnettomuuksien vähentyminen tukee henkilövahinko-onnettomuuksien vähentämistavoitetta. Pidemmän aikavälin toimenpiteenä ongelmallisilla tiejaksoilla pitää (kuten valtatie 9) olla ajosuuntien rakenteellinen erottelu.

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 19.06.2024
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Nopeusrajoitusten muutos vähentää myös hiilidioksidipäästöjä, mikä osaltaan tukee kaupunkiseudulle asetetun hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Taustaselvityksessä "Tarkastelu nopeusrajoitusten vaikutuksista maantieverkolla" tarkasteluissa oli mukana toimenpide 5 "Nopeusrajoitus 60–80 km/h kaupunkiseutujen sisääntuloväylillä". Tämän edistäminen on kannatettavaa sisääntuloväylien sijoituessa tiiviin asutuksen kohdalle. Selvityksen mukaan toimenpide suojaisi eniten väestöä yli 50 dB meluallistukselta ja vaikuttaa positiivisesti alueiden kehitysedellytyksiin. Tampereella esimerkkeinä Teiskontie (vt12) välillä Alasjärven eritasoliittymä – Hervannan valtaväylä ja Lempääläntie (vt3) välillä Särkijärven eritasoliittymä-mt 3495.

Kaupunkiseutujen tiiviisti asutuilla sisääntuloväylillä on todettu melusuojaustarpeita, mutta toimenpiteet eivät ole edenneet valtion riittämättömän rahoituksen vuoksi. Sisääntuloväylien läheisyydessä on usein myös vireillä maankäytön kehittämishankkeita. Nopeustason laskulla on usein merkittäviä vaikutuksia meluntorjuntatarpeisiin.

Raportin kartat, joissa tarkastellut nopeusrajoituksen muutosalueet on esitetty, olivat todella heikosti luettavia. Kartoista puuttuivat myös merkintöjen selitykset. Muistiossa tai sen taustaselvityksissä ei ollut karttaesityksenä esitettyä vaihtoehtoa. Tämä vaikeutti alueellista arviointia vaihtoehdon vaikutuksista.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 35 §:n perusteella apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Tiedoksi

www.lausuntopalvelu.fi, Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Ari Vandell

Allekirjoitus

Apulaispormestari Ilkka Porttikivi

Tampere

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2025)

Viranhaltijapäätös

19.06.2024

5 (5)

§ 20

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§ 20

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

-varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)